

מב"ל מ"ה - סימולציה מדינית-ביטחונית 2018 – תרחיש פתיחה

ב-5 ביוני 2018 נשא הנשיא טראמפ נאום על מדשאת הבית הלבן – "אני מודיע היום על יוזמת טראמפ לפתרון הסכסוך ב-ה'הולי לנד', הארץ הקדושה לשלוש הדתות הגדולות והחשובות בעולם. הבטחתי במהלך מערכת הבחירות שאני אביא את ה'הדיל האולטימטיבי', ועכשיו אני מקיים את הבטחתי. אני מבקש להדגיש כי הדיל שלי איננו פתוח למשא ומתן. זה יטיק איט או ליב איט'. אני יודע שלכל צד יהיו צפרדעים לבלוע, ואנחנו לקחנו את זה בחשבון. הצוות האולטימטיבי שלי, בהובלת ג'ארד קושנר, עשה מאמצים כבירים מאז היום הראשון לנשיאותי, קיים מאות פגישות עם מאות אנשים ועשרות מנהיגים במשך אלפי שעות. אני עצמי השקעתי ימים ולילות בעבודה על הדיל הזה, שבעיניי הוא ההבטחה הכי טובה לעתיד של הישראלים, של הפלסטינים, של האזור ושל העולם כולו.

אני חייב לומר כבר בהתחלה שלצערי הרב, הפלסטינים הפגינו בחודשים האחרונים התנהגות לא חכמה, שאיננה משרתת את האינטרסים שלהם. הניסיון הילדותי שלהם למצוא 'מתווך חלופי' לארצות הברית, הפנייה שלהם לבית הדין הבינלאומי בהאג, הלחצים על מדינות אירופה להכרה חד צדדית במדינה פלסטינית, והפגיעה בשיתוף הפעולה הביטחוני עם ישראל, כל אלה לא תרמו ולא תורמים להשגת הדיל שלי. אבל אני נחוש לשים את הדיל על השולחן, ולומר גם לפלסטינים וגם לישראלים – יש לכם כאן הזדמנות בלתי חוזרת. אני נותן לכם חודש לתת תשובה. התשובה לא יכולה להיות "כן, אבל", או "לא, אבל". יש רק תשובה קבילה אחת – "כן, אדוני הנשיא, אנחנו איתך". אני רוצה להבהיר – אנחנו לא מתכוונים לכפות הסכם על הצדדים, כפי שאמרתי בעבר – "מדינה אחת, שתי מדינות, מה שתחליטו". אנחנו שמים על השולחן את מה שנראה לנו כפתרון הוגן והגון, ריאליסטי ופרגמטי, שיכול לפתוח דף חדש עבור שני העמים. אם אחד מהם או שניהם יחליטו לדחות את ההזדמנות ההיסטורית הזו – יהיה לזה תג מחיר, ותג מחיר כבד. זו כמובן זכותם, הם ריבונים להחליט על גורלם, אבל אף אחד לא יכריח את ארצות הברית – בטח לא את הממשל שלי – להמשיך ולממן את הסכסוך הזה. אני מודיע כאן באופן נחרץ ובלתי-חוזר – צד שיסרב לקבל את המתווה, צריך להבין שבכך הוא גם מוותר על כל, אני חוזר, כל הסיוע האמריקני שהגיע אליו עד כה. יש לנו הרבה מה לעשות עם כספי המיסים של הציבור האמריקני כאן בבית, ולא נמשיך "לזרוק כסף טוב אחרי כסף רע". למעשים יש תוצאות, ולדחייה של הדיל הזה תהיינה תוצאות מהירות וברורות.

לעומת זה – הסכמה לדיל שלי תפתח עבור הצדדים את שערי הרצון הטוב של האומה הגדולה, החשובה והחזקה בעולם. אנחנו ניכנס מיד למשא ומתן עם הפלסטינים על הסכם סחר חדש שייתן עדיפות לתוצרת שלהם ועל הסכם השקעות חדש שיאפשר להם לבנות את התשתיות הלאומיות שלהם מחדש ולהקים בתוך עשור סינגפור מזרח תיכונית.

עבור הישראלים – הדיל הזה יפתח לכלכלה הישראלית החזקה, המדהימה, הסטארט-אפ ניישן של העולם, את כל השווקים של המזרח התיכון ושל המדינות המוסלמיות באסיה. זה שוק ענק, שיזניק את היצוא הישראלי לגבהים שלא היו כמוהם, וכל אזרח ישראלי ירגיש את זה בכיס שלו. יש לכם את המילה שלי בעניין הזה. אני יודע שהישראלים חוששים מסיכונים ביטחוניים, ואני רוצה להבטיח להם – אמריקה שומרת על הגב שלכם. אנחנו לא ננטוש אתכם לעולם. הדיל שלי כולל סידורי ביטחון חסרי תקדים, שימנעו טרור וישפרו את מצב הביטחון של ישראל. אנחנו גם מציעים שדרוג של היחסים בין ישראל לארצות הברית לדרגה של שותפות אסטרטגית, וגם ארכיטקטורת-ביטחון אזורית חדשה, בשיתוף ידידנו הסעודים, המצרים, הירדנים, וממדינת

האמירויות הערביות המאוחדות. זה רעיון חדש לגמרי, דבר פנטסטי, שאף נשיא לפני לא העז להציע – קואליציה אמריקנית-ערבית וישראלית נגד איראן ונגד דאעש והגיהאד האסלאמי. אני אומר לישראלים – כמה מהחברים הכי טובים שלי הם יהודים, גם האנשים שיצרו את הדיל הזה הם יהודים, ויהודים שמבינים בביזנס דילס – קחו את הדיל הזה בשתי ידיים, כי לא יהיה לכם דיל טוב יותר. לא עכשיו ולא בעתיד. לסיכום, אני רוצה להסביר מה עומד לקרות עכשיו – אנחנו העברנו הבוקר לצדדים את העקרונות של הדיל. זה לא דיל מסובך, בכוונה השארנו אותו ברמה של עקרונות, לא נכנסנו לפרטים, שעליהם נדון במשא ומתן. המשא ומתן שאנחנו מציעים יתנהל בשני ערוצים מקבילים – ערוץ טרילטרלי ארצות הברית-ישראל-אש"ף, וערוץ מולטילטרלי, בהשתתפות כל מדינות האזור, ובהובלה של סעודיה ומצרים. אנחנו נזמין גם את רוסיה, סין, האיחוד האירופי והאוי"ם לקחת חלק במסלול הזה, ומבטיחים לעדכן אותן בהתפתחויות בערוץ הטרילטרלי. אנחנו מקציבים לעצמנו בדיוק שנה אחת, 12 חודשים, כדי להגיע להסכם. לא יום אחד יותר. את הפרטים של הדיל אנחנו בכוונה לא מפרסמים עכשיו. אנחנו רוצים להקל על הצדדים, ולאפשר להם לעכל את המסמך בשקט. אנחנו גם לא נגיב לשום פרסומים או הדלפות בחודש הקרוב, וביקשנו מהישראלים והפלסטינים לעשות אותו דבר. זה עסק רציני, היסטורי, לא עניין של ציוצים בטוויטר. כפי שאמרתי, בעוד חודש בדיוק אנחנו מצפים לקבל את התשובות, ויש רק תשובה קבילה אחת. אני פונה מכאן גם למנהיגים, ידידי ביבי, הנשיא עבאס, מנהיגי מצרים, סעודיה, ירדן, מדינת האמירויות הערביות המאוחדת, נשיאי מדינות אירופה, נשיא רוסיה ונשיא סין – *Carpe diem* - תפסו את היום. אל תתנו להזדמנות הזו לחמוק. ואני פונה גם ישירות לשני העמים, שסבלו ושסובלים כל כך הרבה מהסכסוך הזה – *Enough is enough*. הסכסוך הזה עלה לכם יותר מדי, הגיע הזמן לסיים אותו. אני כאן, אנחנו כאן, כדי לעזור לכם לעשות את זה. תודה רבה וברכת האל על אמריקה ועל כולכם. שבועיים לאחר מסיבת העיתונאים הדרמטית, פרסם הושינגטון פוסט את מה שלטענתו הוא חלקים מרכזיים מתוך המתווה האמריקני –

- **גבולות** - תוקם מדינה פלסטינית בגבולות זמניים, שתזכה להכרה מצד ארצות הברית, מועצת הביטחון ועצרת האוי"ם. גם ישראל תכיר בה.
- **הכרה הדדית** – אש"ף יכיר בישראל כמדינת-הלאום הדמוקרטית המממשת את עקרון ההגדרה העצמית של העם היהודי, ומדינת ישראל תכיר במדינה הפלסטינית כמדינת-הלאום הדמוקרטית המממשת את זכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני.
- **ירושלים** – ירושלים המערבית תהיה בירת ישראל, וירושלים המזרחית תהיה בירת פלסטין. בעיר העתיקה יכון משטר מיוחד, במעורבות סעודיה, ירדן, מרוקו, הוותיקן והאוי"ם. המקומות הקדושים לכל דת ינוהלו על ידה. הסדרים פרטניים ייקבעו במשא ומתן.
- **פליטים** - פליטים פלסטינים יורשו לחזור למדינת פלסטין ללא הגבלה, בכפוף למדיניות המדינה הפלסטינית. ישראל תתיר התיישבות-מחדש בשטחה למספר מסוים של פליטים, בעיקר על בסיס איחודי משפחות. מדינות ערב יקימו קרן פיצויים מיוחדת לשיקום הפליטים בפלסטין, ואלו מתוכם שיבחרו להישאר במקום מושבם הנוכחי (לבנון, סוריה, ירדן ועוד) יקבלו זכויות אזרחיות מלאות ופיצויים.
- **סידורי ביטחון** - ייקבעו סידורי ביטחון מיוחדים למשך 20 שנה בגבולות שבין מדינת פלסטין לירדן ובין מדינת פלסטין למצרים. כוחות צה"ל יהיו אחראים על מניעת טרור כנגד ישראל, וכוחות פלסטיניים על

שמירת ביטחון המדינה הפלסטינית. גם כוח אמריקני וכוח בינלאומי ימלאו תפקיד פעיל בגבולות. הסדרים פרטניים ייקבעו במשא ומתן שבו ייקחו חלק לצד ארצות הברית, ישראל ופלסטין, גם מצרים, ירדן, סעודיה ונאט"ו.

- **ביטחון אזורי, מאבק באיראן ובטרור** - ארצות הברית תוביל ועידת ביטחון אזורית למזרח התיכון, שתתכנס בווינגטון ב-11 בספטמבר 2018. בוועידה יפתח משא ומתן על ארכיטקטורת-ביטחון אזורית חדשה, כנגד האיום האיראני ואיומי הטרור. לוועידה יוזמנו כל מדינות המזרח התיכון למעט איראן וקטר, כל החברות הקבועות במועצת הביטחון, האיחוד האירופי, וכן הודו, פקיסטן, אינדונזיה ומלזיה.

- **התנחלויות** - עתיד ההתנחלויות ייקבע במשא ומתן, בכפוף לעקרונות הבאים –

- ייעשה ניסיון למזער פינוי מתיישבים.

- תהיה זיקה בין כמות המתנחלים שיוורשו להישאר במדינה הפלסטינית, לבין כמות הפליטים שיוורשו לשוב לשטח ישראל.

- תישמר רציפות טריטוריאלית מרבית של ישראל ושל מדינת פלסטין.

- מדינת פלסטין תהיה בעלת כושר-קיום כלכלי וחקלאי.

- **כלכלה ותשתיות** –

- ישראל ופלסטין ייכנסו למשא ומתן על הסכם אזור סחר חופשי. ארצות הברית ופלסטין ינהלו משא ומתן על הסכם אזור סחר חופשי חדש.

- ארצות הברית, מדינות ערב וכן אירופה וסין יקימו קרן השקעות רב-לאומית ייעודית לתשתיות בפלסטין, בדגש על רצועת עזה.

- לפלסטין יהיו נמל ימי עצמאי בעזה ושדה תעופה עצמאי אחד לפחות. ארצות הברית תקים קונסורציום ייעודי להקמת המעבר היבשתי בין עזה ליהודה ושומרון, תוך בחינת האפשרות של מנהרה או מעבר עילי. המעבר יהיה בניהול בינלאומי למשך 20 שנה.

- ישראל תתיר לפלסטין לפתח את מאגר הגז "עזה מארין" באופן מיידי.

- **גבולות הקבע של פלסטין** – המשא ומתן על גבולות הקבע יתבסס על העקרונות הבאים –

- רציפות טריטוריאלית וקיימות (Viability) של המדינה הפלסטינית.

- גבולות בני-הגנה לישראל ופלסטין.

- הבטחת חסימה מוחלטת של טרור חוצה-גבולות מכל סוג שהוא, כולל מנהרות, מרגמות, רקטות וטילים, וכן הברחות אמל"ח, פעילי טרור, חומרי גלם לטרור וכספי טרור.

- בנוסף לחילופי שטחים בין ישראל לפלסטין, בדיקת האפשרויות לחילופי שטחים משולשים ומרובעים עם מצרים, סעודיה וירדן.

- **יישום היוזמה הסעודית-ערבית** – סעודיה תקרא לכל מדינות ערב והאסלאם לכוון בהדרגה יחסים עם ישראל, בכפוף להתקדמות המשא ומתן. צעדים ראשוניים יבוצעו מיד –

- מטוסים ישראליים, ומטוסים זרים הממריאים מישראל, יורשו לטוס במרחב האווירי של סעודיה.

- סעודיה תנפיק כמה מאות אשרות כניסה לאנשי עסקים ישראלים.

- משחק ידידות בין נבחרות הכדורגל של ישראל וסעודיה ייערך בקרוב, במיקום שיוסכם בין שני הצדדים.
- מדינת האמירויות הערביות המאוחדת תנקוט צעדים זהים לאלו של סעודיה. בחריין תבחן הליכה בעקבותיהן.
- עומאן תפתח במשא ומתן עם ישראל על חידוש פעולתה של נציגות ישראלית רשמית (משרד סחר) במסקט.

● **אשרור ההסכם על ידי הצדדים** – לאחר שייחתם ההסכם, כאמור בתוך שנה לכל היותר, הוא יובא לאשרור בבחירות או במשאל עם על ידי כל אחד מן הצדדים, ואחר כך יאושר במועצת הביטחון ובעצרת הכללית של האו"ם.

בזירה הבינלאומית נשמעו תגובות חיוביות רבות למהלך האמריקני. סין ורוסיה הודיעו על תמיכתן העקרונית ביוזמה ועל ציפייתן לשמוע פרטים נוספים. הנשיא טראמפ שיגר את מזכירת המדינה הטרייה ניקי היילי לבייג'ינג ולמוסקבה, ביחד עם ג'ארד קושנר וג'ייסון גרינבלט, להבהרת מטרות היוזמה ולגיוס תמיכתן של סין ורוסיה.

גם האיחוד האירופי, וכן גרמניה, צרפת, בריטניה, איטליה וספרד, הביעו תמיכה ביוזמה, אם כי הבהירו כי ימתינו לשמוע את פרטיה באופן רשמי בטרם יגבשו את עמדותיהם המלאות.

בעולם הערבי – סעודיה, מצרים, ירדן, מדינת האמירויות הערביות המאוחדת ועומאן הביעו תמיכה. איראן הביעה התנגדות מוחלטת להסכם ול"מנגנון הכפייה הציוני-אימפריאליסטי, המהווה הוכחה נוספת לכך שהזנב הציוני מכשכש בכלב האמריקני". המשטר האיראני הבטיח כי יעשה כל שביכולתו כדי "לטרפד את היוזמה האמריקנית ולחזק את מתנגדיה האמיתיים בפלסטין, במזרח התיכון ובעולם כולו".

גם טורקיה הסתייגה מן הדרך שבה בחר הנשיא טראמפ לשגר את יוזמתו, והודיעה כי "תתנגד לכל יוזמה שתקפח את זכויותיהם ההיסטוריות של הפלסטינים על אדמתם" וכי היא דורשת הבהרות מן הממשל האמריקני.

הצדדים עצמם שומרים לפי שעה על שתיקה. ראש הממשלה נתניהו והנשיא אבו מאזן הודיעו רק כי הם בוחנים את הפרטים ונמנעו מכל תגובה רשמית.

האופוזיציה בישראל הביעה תמיכה ביוזמה וקראה לראש הממשלה לא להחמיץ את ההזדמנות ההיסטורית. בקרב סיעות הקואליציה ובתוך הליכוד ניכרים מתחים קשים. מפלגת "הבית היהודי" הודיעה כי קבלת היוזמה תביא כמעט בוודאות לפרישתה מן הקואליציה.

תנועת החמאס הודיעה כי היא מתנגדת להכרה בישראל, אינה מאמינה להבטחותיו של הנשיא טראמפ, ולא תתן מנדט לאבו מאזן לניהול משא ומתן כל עוד לא הושלם תהליך הפיוס ובכלל זה כניסת התנועה למוסדות אש"ף. הגייהאד האיסלמי הפלסטיני הודיע כי יתנגד בכל הדרכים העומדות לרשותו לכל פתיחת משא ומתן על בסיס היוזמה האמריקנית.